

Observationstid efter influensavaccination - kunskapsunderlag

Det finns ingen evidens, anvisning från tillverkaren i FASS eller någon nationell rekommendation för någon specifik observationstid efter influensavaccination för friska patienter utan känd allergi. Patienter med känd allergi mot någon beståndsdel i vaccinet (ovalbumin/ägg, aluminium med mera) men som endast reagerat med någon lindrigare form av symtom än anafylaxi rekommenderas normalt vaccination under vanliga förhållanden.

Vanliga tidiga vaccinreaktioner

Vasovagala reaktioner (blodtrycksfall och eventuell svimning) är vanligt i samband med injektioner och inträffar ofta inom 15 minuter efter injektionen. Även lokala reaktioner med svullnad, ömhet och rodnad är vanligt men uppstår oftast senare.

Sällsynta tidiga vaccinreaktioner

Allvarlig allergi (anafylaxi) är mycket ovanligt med frekvens på 1–10 per en miljon givna doser. Dessa anafylaxier uppstår inom olika tidsrymder efter injektionen, där allt från inom 30 minuter till upp till flera timmar är lika vanligt. Anafylaxi inom de första minuterna efter vaccination är extremt sällsynt. För årets influensavaccin Vaxigrip Tetra anges förekomsten av anafylaxi som “ingen känd”. Utifrån nuvarande kunskap kan alltså observation under en kortare tid efter vaccination inte förväntas förhindra anafylaxi i någon meningsfull omfattning.

Beredskap för överkänslighetsreaktion

Den som ordinerar vaccination ska enligt Socialstyrelsen innan ordinationen “ta reda på om patienten tidigare haft överkänslighetsreaktioner i form av anafylaktisk chock, urtikaria eller Quinckes ödem eller om patienten har en känd överkänslighet mot ägg, antibiotika eller andra ämnen som kan finnas i vaccinet, kontrollera att det aktuella vaccinet inte innehåller ämnen som patienten uppgivit sig vara överkänslig mot och kontrollera att vaccinet inte heller innehåller ämnen som kan korsreagera mot de ämnen som patienten uppgivit sig vara överkänslig mot.”

Alla verksamheter som vaccinerar ska ha kunskap och beredskap att hantera en anafylaktisk reaktion i väntan på ambulans. Detta innebär tillgång till adrenalin, adekvata generella ordinationer (generella direktiv) för att kunna ge detta läkemedel och kunskaper om HLR.

Värdera smittrisen vid observation efter injektion

Många personer i de prioriterade grupperna för influensavaccination tillhör riskgrupperna för allvarlig covid-19-infektion. I många verksamheter är det inte möjligt att tillämpa observation efter vaccination utan att betydligt öka risken för trängsel och smitta.

Rekommendationer till alla patienter för att minska risken för skada på grund av svimning

- Var inte ensam den första stunden efter vaccination
- Sitt alltid ned vid vaccinationen
- Undvik hastig uppresning direkt efter injektionen

Vissa patienter bör hanteras särskilt

- Individer med kända tidigare allvarliga allergiska reaktioner mot något av de ingående ämnena (anafylaxi, hit räknas normalt inte urtikaria, eksem eller ödem) bör inte vaccineras på primärvårdsenhet. Allergitredning bör övervägas och vaccinering sker med särskild beredskap på sjukhuset.
- Personer med pågående behandling med Waran eller NOAK bör om möjligt vaccineras subkutant istället för intramuskulärt, observeras och få tryck över vaccinationsstället i minst 10 minuter efter injektion. Vid Waranbehandling rekommenderas också stabilt PK och vid NOAK-behandling bör om möjligt injektionen ges så nära före nästkommande NOAK-dos som möjligt. Ytterligare råd och anvisningar, se Janusinfos information i referenser nedan.

Anders Åkvist och Magnus Garell, 2020-10-02

Referenser

1. WHO: Module 3: Adverse events following immunization
2. Nilsson L et al. Vaccination and allergy: EAACI position paper, practical aspects. *Pediatric Allergy and Immunology*. <https://doi.org/10.1111/pai.12762>
3. McNeil M et al. Risk of anaphylaxis after vaccination in children and adults. *Journal of allergy and clinical immunology*. 2016 Mar; 137(3): 868-878
4. Royal College of Nursing. Practical and clinical guidance for vaccine administration. <https://www.rcn.org.uk/clinical-topics/public-health/immunisation/practical-and-clinical-guidance-for-vaccine-administration>
5. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner. SOSFS 1999:26
6. Vårdhandboken intramuskulär injektion. <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/lakemedelsbehandling/injektioner/intramuskular-im/>
7. Janusinfo: Vaccination och orala antikoagulantia. <https://janusinfo.se/behandling/expertgruppsutlatanden/koagulationssjukdomarochplasmaprodukter/koagulationssjukdomarochplasmaprodukter/vaccinationochoralantikoagulantia.5.78ae827d1605526e94b8fd4f.html>